

**ÇOCUK CİNSEL İSTİSMARI (TCK/103) İÇİN
TBMM DE “AF” GİBİ BİR ÖNERGE ;
ÇOCUK HAKLARI VE KORUMA AÇISINDAN
TASLAK BİR ÖNERİ**

Nihat Tarımeri
Sosyal Hizmet Uzmanı

Çocukların cinsel istismarı açısından TCK/103 maddesi Anayasa Mahkemesince kısmen iptal etmiştir.11.12.2016 tarihine kadar bir süre verilmesi nedeni ile Adalet Bakanlığınca bir tasarı hazırlanıp TBMM ne sunulmuştur.Genel Kurula kadar gelen tasarinin görüşme sırasında 16.11.2016 tarihin ki ek bir önerge söz konusu olmuştur.Af nitelikli bazı düzenlemeler ve çelişkiler ortaya çıkması çeşitli tartışmalara da nedendir.Başbakanlık tarafından yapılan en son açıklama ile de önergenin yeniden değerlendirmesi gerekmiştir.Bu durum ve gelişmeler bu önemi daha da arttırmıştır.Bilgi ve teknik ile bu önem daha da önemli olmuştur.

Özellikle yaşanan bu sorunun hem mağdur çocuklar ve hemde fail çocuk ve gençler ile ilgili boyutların çocuk hakları ve sosyal hizmetler açısından değerlendirmesini ayrıca gerektirmiştir. Bu yüzden dolayı da her iki boyutun ayrı bir şekilde ele alınmak istendiği bir öneri aşağı da yer almaktadır.

Bu öneri genel bir çerçevede ve taslak olarak ele alınmıştır.Komisyonu çekilmesine rağmen bir tartışma için bir başlangıç noktasıdır.Cümleler ve kelimeler ve öncelikle de bir imla aramak için değildir. Ham bir çalışmadır.Yanlıları da olacaktır. Bazı önerilerin sert veya aşırı olması da özellikle istenmiştir. Çocuk hakları ile ilgili olarak yaşanan sorunlar ; bu yöndeki mağdur çocuklar ve fail çocuk ve gençler için bir ölçü olabilir düşüncesiyle bu yönde bir arayış ve beklenti hedeflenmiştir.22.11.2016

Cesaretin, çocuklar açısından gelecek olması için iyi çalışmalar..Başarılar..

Nihat Tarımeri
Sosyal Hizmet Uzmanı

05437692949

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Görüşmekte olan Kanun Tasarısının Geçici 1 inci maddesine aşağıdaki fıkranın eklemesini arz ederiz.

İMZALAR

“(2) Cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmaksızın 16/11/2016 tarihine kadar işlenen cinsel istismar suçundan; 14 yaşını tamamlamamış mağdurla, 24 yaşına kadar olan bir failin aralarında evlenme olmaksızın veya resmi olmayan bir töreni düzenleyen kişi ve kişiler ile erken ve zorla evlendirilmek istenmesi vede bir çocuğun dünyaya gelmesi durumunda Ceza Muhakemesi Kanununun 231 maddesindeki koşullarının birlikte değerlendirilmesi bağlamında ;

a.1. 18 yaşına kadar olan bir failin sosyal hizmetler ve/veya sosyal çalışma konusunda lisan eğitim almış kişilerce düzenlenen bir sosyal inceleme raporu sonucu ceza açıklanmasının geri

birakılmasına, hüküm verilmiş ise cezanın infazının ertelenmesine vade denetimli serbestlik kapsamında ki gözetim ve denetimin en fazla (28) yaşına kadar devamı ;

2. mağdur ile dünyaya gelen çocuk/çocukların ise 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun beşinci maddesinde ki tedbirlerden biri veya birlikte 18 yaşına kadar devamı ;

3. 24 yaşına kadar olan bir fail için ise sosyal hizmetler ve/veya sosyal çalışma konusunda lisan eğitim almış kişilerce düzenlenen bir sosyal inceleme raporu sonucu öngörülen cezalar için (3/4) oranında bir indirim ve/veya özel bir güvenlik tedbirlerinin ayrı veya birlikte kararı vade denetimli serbestlik kapsamında gözetim ve denetimin en az 30 yaşına kadar devamı ; bu yöndeki giderlerin ise gelire dayalı olarak en fazla üç katı şeklinde bir defa veya (48) ay şeklinde ödenmesini ;

4. mağdur ile dünyaya gelen çocuk/çocukların ise 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun beşinci maddesinde ki tedbirlerden biri veya birlikte 18 yaşına kadar devamı ve bu harcamaların ise fail ve resmi olmayan bir töreni düzenleyen , erken ve zorla evlendirilen kişi ve kişilerce her sene topluca ve/veya (12) ay şeklinde ödenmesi.

b.1. Zaman aşımı süresi içinde resmi bir tören ile erken ve zorunlu bir evlenmenin , 24 yaşına kadar olan failin kusuruyla sona ermesi halinde fail hakkındaki hüküm açıklanır veya cezanın infazına devam olunur. Bu fıkra uyarınca fail hakkındaki hükmün açıklamasının geri bırakılmasına veya cezanın infazının ertelenmesine karar verilmesi durumunda, suçtan azmettiren veya işlenişine yardım edenler hakkında kamu davası ancak bir defa olmak üzere vade mağdur ve çocuk/çocuklar için 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında 18 yaşına kadar öngörülen tedbir kararlarına yönelik giderlerin önceden ve topluca ve/veya (60) ay içinde ödenmesi ile düşmesine veya infazının ortadan kaldırılmasına karar verilir.

c. 1.18 yaşına kadar resmi olmayan bir tören ile her hangi bir failin aralarında resmi olmayan bir töreni düzenleyen kişi ve kişiler sonucu erken ve zorla evlendirilmek istenmesinde töreni yöneten ile tanık olan kişiler vade düzenleyen kişiler iki seneden en az olmak üzere beş seneye kadar hapis cezası verilir.

2. Onbeş yaşının tamamlamış mağdura kadar ve töreni yöneten kişinin kamu görevlisi veya bir inanç topluluğunda yetkin olduğu iddia edilen kişi için bu cezalar iki kat arttırılır.Tehdit ,kişiyi hürriyetten yoksun kılma,cebir ,şantaj gibi bir suçta yardım ve ihbar etmek ise üç kat arttırılır.

d.1. 4721 sayılı TMK nun 124 üncü maddesi kapsamında 16 yaşının tamamlamamış kadın ve erken için Hakim tarafından verilen izinden önce 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunun altınca maddesi kapsamında ve bu inceleme sosyal hizmetler ve/veya sosyal çalışma konusunla lisans eğitim almış kişilerce düzenlenir vade aynı kanunun 44 üncü maddesi birlikte ele alınır.

2.İzin ile eğitim ve sosyal hizmet hakkı Hakimce gözetilir.Her üç ayda bir raporlanır.

3.4721 sayılı TMK nun 124/1 ve 126 madde ile de kişinin yasal temsilcinin evlenmesin de evlendirme memurluğu için önce 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunun altınca maddesi kapsamında ve bu inceleme sosyal hizmetler ve /veya sosyal çalışma konusunla lisans eğitim almış kişilerce düzenlenir vade aynı kanunun 44 üncü maddesi birlikte ele alınır.

GEREKÇE

1.Anayasa Mahkemesinin kararı ile TCK /103 maddelerinin kısmen olsa da iptali ve 11.12.2016 tarihine kadar bir süre de verilmiştir.Görüleceği gibi kararın özellikle TCK/31 maddesine dayalı olarak “suça sürüklenen çocuk” ile bir ilişkisi ve mağdur olan çocukların koruma açısından birlikte ele alınması sonucu çocuk ve gençlere yönelik ayrı bir yararlanma yetişkinler içinde öne çıkmıştır.

2.Kısaca görüldüğü gibi bu karara rağmen çocukların mağdur açısından özellikle korunması için Adalet Bakanlığınca düzenlenen bu tasarı da bu boyut hiç bir şekilde ele alınmamıştır.Sadece 12 yaşını tamamlamamış mağdurlar dahil önemli bir oranda da bir ceza artışı öngörülmüştür.Mağdurların “yaş küçüklüğü” gibi bir kademe ile de bu iptalin karşılandığı iddia edilmiştir.Yeterli de kılınmıştır.TBMM Adalet Komisyonunda Adalet Bakanlığının katıldığı bu 9.11.2016 tarihli toplantı da; 12-15 yaş grubunda ki mağdurlar için yeni bir belirsizlik dahil iptal kararındaki gerekçelerin görmezden gelinmesi; bir başvuru ile bu iptalin AYM ce mümkün olunacağına açıkça bilinmesi vede bu yöndeki “sıkışmaya” yönelik çeşitli itirazlara rağmen bu madde genel kurula aynen gönderilmiştir.

3. 16.11.2016 tarihinde Genel Kurulda yapılan görüşme sırasında ise bu yönde bir önerge hazırlanıp sunulmuştur.Bu önerge hiç bir şekilde komisyonda ele alınmamıştır.Bir şekilde yasallaştırmakta istenen bu önerge ile söz konusu olması gereken çocukların mağdurları da başka bir boyuta taşınmıştır.Mağdura neden olan faillerin yetişkin tüm yaşları özelliği ve bir akran aralığı gibi bir kriter aranmaksızın “af” edildiği gibi bir düzenleme bu açıdan yeni ve önemli bir tartışmaya neden olmuştur.Oylama da durmuştur. Özellikle Türk Medeni Kanunu kapsamında “evlenme” nin açıkça belli olmamasına rağmen “hükümün açıklanmasının geri bırakılması” , “infazın ertelenmesi” gibi bu düzenlemeler için ise “toplumun sosyal gerçekliği” gibi bir gerekçelendirilmesi de bu tartışmaları ;değerlendirmeleri ve kaygıları da gerektirmiştir. Ayrıca somut bir yazılı gerekçe olmadan sözlü bir geçiştirme tercih edilirken görüldüğü gibi fail ve bir çocuğun doğması ile 3-4 bin arasında bir mağduriyet Bakan tarafından da ayrıca açıklanmıştır.

4. Bilindiği gibi ;15-18 yaş içinde bulunan çocuklara yönelik cinsel ilişki için bu yönde bir uygulanma mümkünde değildir. Suç zaten şikayete bağlıdır.Özellikle TCK nun 103 ile 18 yaş altında “suça sürüklenen çocuk” kapsamında ki TCK /31 maddesinin birlikte ele alınması da bu sonucu önemli bir neden olmuştur.Yaşanılan bu süreçte ise 22.11.2016 tarihinde Bakbakanın yapmış olduğu açıklama ile bu önergenin komisyona gönderilmesi de söz konusu olmuştur.

5.Bilindiği gibi çocuk ve gençler ile yetişkinler arasından bir asırdan beri ceza hukukuna dayalı bir uygulama 2005 te yapılan düzenlemeye rağmen hala birlikte ele alınmıştır..Bu yönde ayrı bir düzenleme yerine aynı zamanda çocuk ağır ceza mahkemesinin bile çocuk koruma kapsamında ele alınması sonucu bir asırdan beri söz konusu olan koruma ve yapılanma boyutu görmezden gelinmiştir.Çocuk Haklarına rağmen koruma boyutu “sözde” bir şekilde ele alınmak istenmiştir..

6. Özellikle sosyal hizmete yönelik bu koruma boyutunun kamusal açıdan görmezden gelinmesi ; erken ve zorla evlenmenin hala bir gelenek ve/veya sosyal bir sorun diye geçiştirilirken dinsel bir öğreti hala bir tercih olabilmektedir. Uluslararası sözleşmeler ve Anayasanın bu yöndeki taahüt ve yükümlüklerine rağmen bir uzaklaşmanın öne çıkması da bir gerçektir. Hem fail ve hem mağdurlar çocuk ve gençler açısından ortaya çıkan bebeklerin/çocukların 3-4 Bin şeklinde ayrıca dile getirilmesi,yakınmalarda doğallaştırılmıştır.Ancak 2005 yılından beri yürürlükte olan 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu/ÇKK ,”ÇOCUK KORUMA(MA) KANUNU” şeklinde adlandırmaya da halen neden olmaktadır.Bilim ve teknik dahil bu yönde ayrı bir yanılmada söz konusudur. . .

7.Buna rağmen halen mevcut hukuk sisteminin devamı ve TC:Anayasa sınının 90 ıncı maddesi ile Uluslararası sözleşmelerinin hala geçerli olması HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ açısından hala bir fırsattır. AYM nin verdiği bazı kararlar çeşitli açılardan da aslında önemli bir yol yardımcı olmaktadır.TCK/103 ile ilgili kısmen iptal AYM kararı erken ve zorla evlenme ile ilgili mağdur

çocuklar için yol gösterici olmuştur.Fakat ; “önerge” bu yönde bir ek bir fırsat ve yararlanmaya içinde başka bir araçta olabilmıştır.

8.Bu bağlamda 2005 yılında hem TCK/31 hemde ÇKK nun birlikte ele alınması sonucu bu süreçte 4-5 Bin fail “çocuk” ile bebek/çocuk vede mağdur çocuklar doğal ve doğru olarak gündeme de bilindiği gibi birden taşınmıştır. Diğer taraftan her sene 200 BİN e yakın çocukların ve gençlerin hala bir yetişkin gibi ele alınması ve yoğun bir şekilde cezalandırması da diğer bir gerçektir.Çocuk ağır ceza mahkemesi gibi Türkiye dışında söz konusu olmayan bir yapı ve uygulamadan dolayı her hangi bir rahatsızlıkta yoktur. Diğer taraftan bir asırdan beri kurumsal açıdan söz konusu olan koruma boyutunun vede bir hak olarak öngörülen sosyal hizmet boyutunun geçiştirilmesi, görmezden gelinmesi ve/veya vurdumduymazlık ise diğer bir gerçektir.

9.Buna ve önerenin komisyona gönderilmesine rağmen mevcut yasal düzenlemeler , uygulamalar ve yaşanan sorunlar bağlamında 16.11.2016 tarihinde verilmiş olan bu önergeye uygun olarak bir taslak öneri hazırlanmıştır. Bir taslak çalışmada ki amaç ise kısaca Anayasanın 90 ve 41 inci maddeleri; Çocuk Hakları Sözleşmesinin (3) ve ÇKK'nun ilkeler ile ilgili (4) maddesinde yer alan çocukların yarar ve esenliğinin gözetilmesi vede kamusal dahil her açıdan yürütülmesini bir yüküm olarak hedeflemektir. İç hukuk bir parçası olan Pekin Kuralı ;sosyal koruma ile ilgili olan Avrupa Sosyal Şartı;CEDAW ;Lanzarote , İstanbul sözleşmesi vede 6284 sayılı kanunun uygulamasının birlikte uyumu ve uygunluğu da amaçlanmıştır.

10.Görüşülmekte olan bu kanun tasarının geçici birinci maddesinin ikinci fıkrası bağlamında da dört ayrı bent ayrı ayrı ele alınmıştır.

(a.1) bendinde ise görüldüğü bir ayrıma gidilmiş olup 18 yaşındaki “suça sürüklenen çocuk” (ki ÇKK nun söz konusu olan bu tanım Türkiye ye özgü olup teknik ve uygulama açısından her hangi bir karşılığı da bulunmamaktadır) ile 24 yaşına kadar olanlar şeklinde fail açısından iki ayrı bir kategori/kademe öngörülmüştür.15-18 yaş grubu “genç” iken 18-24 yaş gurubu ise “genç yetişkin” kapsamında ayrıca ele alınmıştır. Adalet Bakanlığı verileri ve Türkiye de başta gençlik kriminolojisi gibi ayrı bir başlık altında somut bilgiler ele alınmadığı için ve bu yönde bir yoğunluğun gözlemlenmesi nedeniyle bu 24 yaşı özellikle ele alındığı gibi İsviçre'nin en son düzenlemesi de 24 yaşında aynen devam etmesi ayrı bir nedendir.

12.Ayrıca “çocuk” ve genç” ve “genç yetişkin” bir kavramlaşmaya ; teknik ve bilim açısından hala gelinmemesi de diğer bir nedendir. Cezalandırmanın ve ceza sorumluluk yaşı (14) e yükseltilerek “çocuk” yerine bir asırdan beri “genç” başlığının da ayrıca ele alınması ayrı bir fırsatta olabilir. Mağdurlar açısından ise (14) yaş ve bu soruna yönelik iddia edilen bir yoğunluğun giderilmesi için de bir alt sınır önerilmiştir.

13.Gene yaşanan sorun ve özellikle İstanbul Sözleşmesi bağlamında mağdur açısından (14) , fail açısından (24) yaş şeklinde ele alınması ve bir cinsel ilişki sonucu bir bebeğin /çocuğun söz konusu olması nedeni ile “evlenme olmaksızın” veya “resmi olmayan bir töreni düzenleyen kişi ve kişiler ile erken ve zorla evlendirilmek istenmesi” bir ayırım da öne çıkarılmıştır.Tanımlar açısından da hem İstanbul Sözleşmesi hemde 6284 sayılı Kanun için bir uyum ve uygunlukta aranmıştır.

14.(a.1.) benti ile de 15- 18 yaşına kadar olan bir failin sosyal hizmetler /sosyal çalışma konusunda lisans eğitimini almış kişilerce düzenlenen bir sosyal inceleme raporu hem Pekin Kuralının geneli hemde 16 maddesinde öngörülen zorunluk içindir. Ayrıca bu yönde bir nitelik hem Avrupa Sosyal Şartının (md.14) sosyal hizmet hakkı ile yöntemleri için de ayrı bir nitelik aranırken diğer taahütler ile birlikte ele alınırken aynı zamanda Afganistan gibi bir uygulama için aranılan bir nitelik,özellik vede uluslararası sosyal hizmet uygulaması için kuruluşlar (ISS) açısından aranılan bu nitelik,özellikete ayrı bir zorunluğu kılmaktadır. Bu yönde aranılan bir nitelik ve özellikle de ceza açıklanmasının geri bırakılmasına, hüküm verilmiş ise cezanın infazının ertelenmesine vede denetimli serbestlik kapsamında ki bir gözetim ve denetim de özellikle aranmıştır.Mağdurun 14 yaş

kabulü ile bir çocuğun dünyaya gelmesi ve failin de sorumluluğunun kamusal açıdan gözlenmesi için bir sınır olarakta en fazla (28) yaş öngörülmüştür.

15.Ayrıca (a.2)bent de; mağdur ile dünyaya gelen çocuk/çocuklar için hem gözetim hemde kamusal bir görev bağlamında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun altı ve buna bağlı olarak beşinci maddesinde öngörülen tedbirlerden biri ve/veya birlikte değerlendirilmesi vede bu tedbirin her ikisi açısından da 18 yaşına kadar devamı hedeflenmiştir. Her ikisi açısından yarar ve esenliği kamusal açısından güvence altına alınmak istenmiştir.

16.(a. 3) Bent'te ise gene 24 yaşına kadar olan bir fail için gene sosyal hizmetler/sosyal çalışma konusunda lisans eğitim almış kişilerce düzenlenen bir sosyal inceleme raporu sonucu öngörülen cezalar için (%) oranında bir indirim ve/veya özel bir güvenlik tedbirlerinin ayrı veya birlikte kararı vede denetimli serbestlik kapsamında ki gözetim ve denetimin en az 30 yaşına kadar devamı ; bu yöndeki kazançlarının ve gelire dayalı olarak en fazla üç katı şeklinde bir defa veya (48) ay şeklinde ödenmesi öngörülmüştür.Çünkü İstanbul Sözleşmesi bir uzmanlığı ve tazminatı da içermektedir.Bu durum 6284 sayı içinde geçerli olup failin bu yönde bir kamusal hizmet ve harcamaya da ayrı bir nedendir.Asgari bir kazancı/geliri söz konusu olduğunda ve bu kamusal hizmetin karşılığında ayrı bir talepte istenilmedir.Bu durum aynı zamanda bir caydırmak içinde temel bir nedendir.

17.(a . 4) bent ile de bu sefer mağdur ile dünyaya gelen çocuk/çocuklar için ise 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nun beşinci maddesinde ki tedbirlerden biri veya birlikte 18 yaşına kadar devamı ve bu harcamalar ayrıca ele alınmıştır. Fail ile resmi olmayan bir töreni düzenleyen , erken ve zorla evlendirilen kişi ve kişilerce bu kamusal harcama talep edilmelidir. Her sene topluca ve (12) ay şeklinde ödenmeside hedeflenmiştir..

18. (b.1)bent de, zaman aşımı süresi içinde resmi bir tören ile erken ve zorunlu bir evlenmenin , 24 yaşına kadar olan failin kusuruyla sona ermesi halinde fail hakkındaki hüküm açıklanır veya cezanın infazına CMK/231 açısından devam olunur. Bu fıkra uyarınca fail hakkında hükmün açıklamasının geri bırakılmasına veya cezanın infazının ertelenmesine karar verilmesi durumunda, suçtan azmettiren veya işlenişine yardım edenler hakkında kamu davasını ancak bir defa olmak üzere vede mağdur ve çocuk/çocuklar için 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında 18 yaşına kadar öngörülen tedbir kararlarına yönelik giderlerin önceden ve topluca veya (60) ay içinde ödenmesi ile düşmesine veya infazının ortadan kaldırılmasına karar verilir.Bu öneri ile bir caydırma istenmiştir.

19.(c. 1) bent ise 18 yaşına kadar resmi olmayan bir tören ile her hangi bir failin aralarında resmi olmayan bir töreni düzenleyen kişi ve kişiler sonucu erken ve zorla evlendirilmek istenmesinde ki töreni yöneten ile tanık olan kişiler vede düzenleyen kişiler iki seneden en az olmak üzere beş seneye kadar hapis cezası verilir.Bu öneri ile de birlikten yola çıkılarak AYM nin iptali ile TCK/230.5 madde ve TMK nu bağlamında resmi nikahtan önce resmi olmayan bir töreni yöneten kişinin artık suç olarak sayılmaması vede bir cezasızlık hali 18 yaşındaki çocuk ve gençler için ayrıca önerilmiştir..Bu öneri aynı zamanda İstanbul Sözleşmesi ile öngörülen önleyici bir taahüt içindir.Ayrıca adli bir süreçte görev ve yükümlülük açısından pasif kalmanın ve koruma boyutu açısından idari bir kusur olarak ele alınmasının ÇKK/44 açısından ele alması içindir.

20. (c . 2) bent te; bu bağlamda onbeş yaşını tamamlamamış mağdura kadar ve töreni yöneten kişinin kamu görevlisi veya bir inanç topluluğunda yetkin olduğu iddia edilen kişi için bu cezaların iki kat artırılması İstanbul Sözleşmesi açısından ayrıca önerilmiştir.Ayrıca adli bir süreçte görev ve yükümlülük açısından pasif kalmanın ve koruma boyutu açısından idari bir kusur olarak ele alınmasının ÇKK/44 açısından ele alınması da önerilmiştir.. Caydırıcılık bağlamında da; tehdit ,kişiyi hürriyetten yoksun kılma,cebir ,şantaj gibi bir suçta yardım ve ihbar etmekte bu açıdan üç kat artırılır.

21.Bu (d.1) bent de ise, 4721 sayılı TMK nun 124 üncü maddesi kapsamında 16 yaşının tamamlamamış erken ve kadın için Hakim tarafından verilen izinden önce ÇKK/6 maddesinin ele alınması nedeni ile bu yönde bir öneri yapılmıştır..Özellikle çocukların yarar ve esenliğin yüklenilmesi ve gözetilmesi amacıyla söz konusu olan bu zorunlu araç (Pekin Kuralı 16) güvence altına alınmak istenmiştir. Bu yönde bir nitelikte aranmıştır. Ayrıca eğitim ve sosyal hizmet hakkının Hakimce gözetilmesi ve bunun için en az üç ayda bir raporlaması da hedeflenmiştir.

22.Bu düzenlemeye bağlı olarak gene 4721 sayılı TMK nun 124/1 ve 126 madde ile de bu kişinin yasal temsilcinin evlenmesine için bir evlendirme memurluğu da kabul edilmiştir.Evlendirme memurluğunca yapılan işlemlerden önce de bir inceleme ve yarar ve esenliğin gözetilmesi gereken görev ve yükümlülüğün yerine getirilmesi de önerilmiştir.ÇKK/44 maddesi ayrıca bu kapsamı da içermektedir.

Not: Bu gerekçelere yönelik yer alabilecek diğer bilgilere ulaşmakta mümkündür.(<http://www.sosyalhizmetuzmani.org/nihattarimeri.htm>)